

D'Art

EXPOSICIÓ JAUME MERCADÉ. — Del 17 de Febrer al 3 del mes corrent hem tingut la joia de poder contemplar les obres tan diverses com personals d'aquest inquiet artista. L'exposició és de joies i de pintures; pintures que són vertaderes joies i joies que són gairebé pintures.

Entre les joies, hi ha tota mena d'ornaments: penjolls, fermalls, agulles, arrecades, anells, braçalets. Les matèries emprades són diverses, gairebé completes: or i argent en immillorables combinacions de tota mena de gemmes, des del vermell coral fins al blau del lapislàtzuli, tan car als egipcis; diamants, perles, ònix, vori, maragdes, rosalines, cornalines i, sobretot, uns esmalts amables i deliciosos que el senyor Mercadé sap combinar com un ver pintor que és.

Per a la realització d'aquestes joies, en Mercadé empra igualment el gènere realista i el gènere abstracte. Ara és objectiu el seu art, adés subjectiu; el mateix empra el gènere floral per exemple, que l'abstracció geomètrica. Tot amb tot, té la gràcia divina de realitzar bellament i d'una manera amable, aquest treball d'artífex que sap elevar a la categoria d'art pur.

Art pur que, en un ofici com aquest en què s'ha de treballar gairebé sempre sota la pressió del gust aliè, és quelcom d'important i no per tothom assolible. L'ofici de joier, que ha de realitzar sempre les coses amb el fi de donar a les gemmes el màxim d'ostentació — perquè ostentar-les volen els qui les paguen per a ells mateixos o per a altri —, és una mica ingrati al treballador qui no vol caure en l'amanerament i rutinarisme de l'ofici i en el maquinisme tan extès.

Assenyalar unes quantes obres belles d'entre les exposades és gairebé inútil. Descomptat el factor "gust individual", aquest subratllament és feixuc perquè s'aboquen a la ploma una pila de coses i números del catàleg que gairebé el transcriuriem íntegre.

En Mercadé, doncs, ens dóna una mostra gentil del seu talent d'orfebre i de com les seves altes qualitats de pintor que intentarem descriure després, li serveixen per a obtenir uns efectes distingits, d'un gran sentit decoratiu en les seves singulars creacions. Per altra part, tot i essent aquest ofici donat a usar i abusar del caprici més estrofolari, en contorsions espirals i arabesques completament il·lògiques, ell sap donar-li una certa raó de la llur existència i, com molt bé feu notar "Joan Sacs", en Mercadé no empra sempre pedres molt

costoses, sinó que cerca aquelles gemmes que en cada cas necessita per la seva llum o pel seu color especial, en la concepció de la seva obra.

Aquest és un bon camí, al nostre entendre, per al reffloriment d'aquesta art aplicada i les petjades d'en Mercadé, són per això, definitives.

Quant a pintures, hem d'agraïr a en Mercadé que ens hagi portat aquí obres de distintes èpoques, amb les quals ens és possible de reconstruir la seva trajectòria i que el visitant amatent haurà descobert tanmateix.

Des del cezannisme catalanitzat del "Bodegó" (núm. 1) de l'any 16 al suburbi (núm. 2) de l'any 23, hi ha un salt enorme.

En Mercadé, destre en la mà, àgil de percepció, fàcil de comprensió i amb talent i punt per a no acovardir-se, segueix les directrius dels revolucionaris en la creuada contra l'impressionisme i fa unes obres que, com que són filles d'un veritable temperament de pintor, són pintures en el més ample i precís sentit del vocable. L'artista fa una excursió pel cubisme boi acaronant-lo una mica, i conservant d'ell la precisa estructuració objectiva, se'n torna vers el camí més personal d'un impressionisme controlat, arquitecturitzat, diríem.

De l'estètica cezanniana salta a la d'en Matisse fregant el cubisme i fent parada en la fórmula d'en Derain; abandona tanmateix aquestes simplificacions i llavors deix més personal, amb tota la seva experiència.

Són, això, dubtes? Són marrades de camí? Són influències de la mida? Són, solament, ganes de demostrar que el qui és pintor pot ésser pintor sota totes les fórmules? en definitiva el "pintar i fora" d'en Nonell, és una veritat eterna. La pintura es fa amb pintura: pintant i fora.

Això són les pintures que ens porta del camp de Tarragona i comarques veïnes, especialment de Poblet, on sense renunciar a la gran adquisició del constructivisme, ans fent-se'n una cosa pròpia, el veiem arribar a la plenitud del pintor, el qual no renuncia les infinites games de color que ofereix el natural, plasmant-ho amb una delicadesa exemplar.

No hem d'amagar que ens plau més en aquestes darreres obres que en les d'influència exòtica i un moment en voga.

La simplificació extremada de teles com "les alzines" per exemple, necessita que el que la contempla vulgui situar-se i comprendre el per què d'aquella simplificació, síntesi o estilització. En l'abstracció d'"El Baluart" també vol que el que s'hi encara vulgui acceptar el propòsit de l'artista creador. En aqueixes darreres obres de Poblet no necessita tot això, i selectes i profans poden admirar igualment aquestes obres. En aquesta admiració — ni cal dir-ho — qui hi gosarà més serà el selecte, el preparat, el que ho sàpiga veure; però amb l'avantatge, ací, que el profà no ho repudiarà mai, perquè no li exigeix cap esforç: ho veu clar enc que no ho veu tot. El selecte, el preparat, ho veurà clar i ho veurà tot.

Aquesta és, per nosaltres l'avantatge: que ho pugui veure tothom i que

ho gosi qui pugui; que ho entengui qui ho sàpiga i ho vulgui entendre, però que el distret se'n adongui.

L'exposició d'en Mercadé a casa nostra, serà memorable pels que, demés de fruïció per als ulls, cerquen gaudi i material d'estudi per a l'intel·lecte.

LA RESPONSABILITAT DE LA CRÍTICA. — El redactor encarregat de la rúbrica "Vida artística" de "La Veu de Catalunya" que firma amb el pseudònim "Barcarola" es queixava dies enrera de la invasió, a les sales o galeries d'art barcelonines, de la pintura d'aficionat. Es queixava i protestava d'aquesta invasió i preconitzava que les direccions d'aquestes galeries "procurin netejar-les d'aquesta mena d'exposicions sense suc ni bruc i sense cap ni centener".

Es un error pretendre que les direccions de les sales siguin pitges per a rebutjar obres determinades o certs autors — artistes d'ofici o no — perquè fàcilment poden errar-se. No s'han errat els jurats d'admissió de certes exposicions internacionals, acceptant coses grises i rebutjant coses de mèrit, malgrat tractar-se de tècnics veritables, amb medalles i tot?

Aquest mal, al nostre entendre, és dels periòdics; sobretot, dels diaris on tenen crítics d'art els quals han d'estar amatents als esdeveniments artístics per a comentar-los amb absoluta independència. I que no es dongui el cas que per l'anunci que *paga* l'amo de l'establiment, quedi comprat el silenci del crític, quan hi convindria una fuetada. El mal, doncs, està en la crítica o en l'administració dels periòdics i si, per exemple, s'anuncia una exposició d'art antic amb les conegudes fòrmules: *atribuït* a Goya, o a Fortuny, o a Ribera, es pugui discutir lliurement si es tracta de vulgars suplantacions o, per entendre'ns millor, còpies.

Segurament són més de doldre certes exposicions de pseudo antic, que aquestes grises exhibicions d'aficionats. Hi ha cada *chamouflage* en l'art vell!

CÈSAR FERRATER.